

Artykuł 17

Umawiające się Strony uznają prawo dostępu państw śródlądowych do mórz.

Rzeczpospolita Polska potwierdza prawo Republiki Węgierskiej dostępu do Morza Bałtyckiego.

Artykuł 18

Niniejszy układ podlega ratyfikacji. Układ wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która odbędzie się w Budapeszcie. Z wejściem w życie niniejszego układu traci moc Układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej między Polską Rzecząpospolitą Ludową a Wę-

gierską Republiką Ludową, podpisany w Budapeszcie w dniu 16 maja 1968 r.

Niniejszy układ zostaje zawarty na okres 15 lat. Ulega automatycznemu przedłużaniu na okresy pięcioletnie jeżeli żadna z Umawiających się Stron nie wypowie go w drodze notyfikacji na rok przed upływem danego okresu obowiązywania.

Sporządzono w Krakowie dnia 6 października 1991 r. w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim i węgierskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc obowiązującą.

Za Rzecząpospolitą Polską
L. Wałęsa

Za Republikę Węgierską
J. Antall

Po zaznajomieniu się z powyższym układem w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 17 marca 1992 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

299**OŚWIADCZENIE RZĄDOWE**

z dnia 30 czerwca 1992 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Układu między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Węgierską o przyjacielskiej i dobrosąsiedzkiej współpracy, sporządzonego w Krakowie dnia 6 października 1991 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z art. 18 Układu między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Węgierską o przyjacielskiej i dobrosąsiedzkiej współpracy, sporządzonego w Krakowie dnia 6 października 1991 r., dokonana została w Budapeszcie dnia 15 czerwca 1992 r.

wymiana dokumentów ratyfikacyjnych wymienionego układu.

Zgodnie z postanowieniem artykułu 18 powyższego układu wszedł on w życie dnia 15 czerwca 1992 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

300**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 30 lipca 1992 r.

w sprawie zasad, warunków i trybu mianowania na stopnie wojskowe.

Na podstawie art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej

Polskiej (Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, Nr 40, poz. 174 i Nr 54, poz. 254) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się do:

- 1) żołnierzy, którzy odbywają:
 - a) zasadniczą służbę wojskową,
 - b) nadterminową zasadniczą służbę wojskową,
 - c) przeszkolenie wojskowe,
 - d) ćwiczenia wojskowe,
 - e) okresową służbę wojskową;
- 2) żołnierzy nie będących w czynnej służbie wojskowej;
- 3) studentów wyższych szkół morskich.

§ 2. 1. Warunkiem mianowania na wyższy stopień wojskowy jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji wojskowych oraz wartości moralnych.

2. W przypadku ujawnienia okoliczności powodujących niezasadność mianowania na wyższy stopień wojskowy, organ, który wystąpił z wnioskiem o mianowanie, powiadamia o tym niezwłocznie odpowiednio przełożonego uprawnionego do mianowania na dany stopień lub przełożonego uprawnionego do wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o mianowanie na stopień podporucznika.

Rozdział 2

Mianowanie żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową

§ 3. W czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej żołnierze mogą być mianowani na wyższe stopnie wojskowe, do stopnia starszego kaprała włącznie.

§ 4. 1. Na stopień starszego szeregowego mianuje się szeregowych z dniem ukończenia szkolenia w wojskowym ośrodku szkolenia.

2. Na stopień starszego szeregowego można mianować również szeregowych:

- 1) po odbyciu co najmniej połowy okresu nauki w wojskowej szkole podoficerskiej;
- 2) po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy zasadniczej służby wojskowej

— jeżeli osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

§ 5. Na stopień kaprała mianuje się:

- 1) szeregowych i starszych szeregowych — z dniem ukończenia szkolenia w wojskowej szkole podoficerskiej;
- 2) starszych szeregowych, którzy ukończyli kurs instruktorsko-metodyczny i złożyli egzamin na podoficera — z dniem wyznaczenia na stanowisko służbowe przewidziane w etacie jednostki wojskowej dla podoficera.

§ 6. Na stopień starszego kaprała mogą być mianowani, nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy od dnia poprzedniego mianowania, żołnierze posiadający stopień kaprała, którzy osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

§ 7. 1. Z wnioskiem o mianowanie na wyższy stopień wojskowy występuje przełożony żołnierz, posiadający uprawnienia dyscyplinarne co najmniej dowódcy kompanii.

2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, przedstawia się drogą służbową przełożonemu uprawnionemu do mianowania na dany stopień wojskowy.

3. Mianowanie na wyższy stopień wojskowy następuje rozkazem przełożonego uprawnionego do mianowania na dany stopień wojskowy.

§ 8. Do mianowania na stopnie wojskowe są uprawnieni:

- 1) na stopnie starszego szeregowego i kaprała — dowódcy jednostek wojskowych, których ewidencją są objęci żołnierze;
- 2) na stopień starszego kaprała — dowódcy, o których mowa w pkt 1, jeżeli posiadają uprawnienia dyscyplinarne co najmniej dowódcy pułku, a w przypadku gdy uprawnień tych nie posiadają — ich przełożeni posiadający takie uprawnienia.

Rozdział 3

Mianowanie żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową

§ 9. W czasie odbywania nadterminowej zasadniczej służby wojskowej żołnierze mogą być mianowani na wyższe stopnie wojskowe, do stopnia plutonowego włącznie.

§ 10. 1. Na stopień starszego szeregowego można mianować szeregowych po odbyciu co najmniej sześciu miesięcy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej.

2. Na stopień kaprała mianuje się starszych szeregowych, którzy ukończyli kurs instruktorsko-metodyczny i złożyli egzamin na podoficera — z dniem wyznaczenia na stanowisko służbowe przewidziane w etacie jednostki wojskowej dla podoficera.

3. Na stopnie starszego kaprała i plutonowego mogą być mianowani, nie wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy od dnia poprzedniego mianowania, żołnierze posiadający odpowiednio stopień kaprała i starszego kaprała.

4. Warunkiem mianowań, o których mowa w ust. 1 i 3, jest osiąganie przez żołnierzy bardzo dobrych wyników w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej. Mianowanie żołnierza posiadającego stopień starszego kaprała na stopień plutonowego może nastąpić, jeżeli ponadto zajmuje on stanowisko służbowe przewidziane w etacie jednostki wojskowej dla żołnierza zawodowego.

§ 11. Przepisy § 7 i 8 stosuje się odpowiednio, z tym że do mianowania na stopień plutonowego są uprawnieni dowódcy, o których mowa w § 8 pkt 2.

Rozdział 4

Mianowanie żołnierzy odbywających przeszkolenie wojskowe

§ 12. W czasie odbywania przeszkolenia wojskowego żołnierze mogą być mianowani na wyższe stopnie wojskowe:

- 1) do stopnia sierżanta włącznie — odbywający długo-trwałe przeszkolenie wojskowe;
- 2) do stopnia starszego kaprała włącznie — odbywający krótkotrwałe przeszkolenie wojskowe.

§ 13. 1. W czasie szkolenia w szkole podchorążych rezerwy żołnierze mogą być mianowani do stopnia kaprała włącznie, jeżeli osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

2. Z dniem ukończenia szkolenia w szkole podchorążych rezerwy żołnierzy posiadających stopień szeregowego, starszego szeregowego i kaprała mianuje się na stopień starszego kaprała.

§ 14. 1. Po odbyciu co najmniej jednego miesiąca praktyki w jednostce wojskowej żołnierze będący absolwentami szkół podchorążych rezerwy mogą być mianowani na stopień plutonowego, jeżeli osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

2. Z dniem ukończenia długotrwałego przeszkolenia wojskowego żołnierze posiadający stopień plutonowego mogą być mianowani na stopień sierżanta, jeżeli osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

§ 15. Żołnierze odbywający długotrwałe przeszkolenie wojskowe, którzy nie ukończyli szkolenia w szkole podchorążych rezerwy, mogą być mianowani do stopnia starszego kaprała włącznie, jeżeli osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

§ 16. Przepisy § 7 stosuje się odpowiednio.

§ 17. Do mianowania na stopnie wojskowe są uprawnieni:

- 1) na stopnie starszego szeregowego, kaprała i starszego kaprała — komendanci szkół podchorążych rezerwy, których ewidencją są objęci żołnierze;
- 2) na stopnie starszego szeregowego, kaprała, starszego kaprała, plutonowego i sierżanta — dowódcy jednostek wojskowych, których ewidencją są objęci żołnierze, jeżeli posiadają uprawnienia dyscyplinarne co najmniej dowódcy pułku, a w przypadku gdy uprawnień tych nie posiadają — ich przełożeni posiadający takie uprawnienia.

Rozdział 5

Mianowanie żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe

§ 18. W czasie odbywania ćwiczeń wojskowych żołnierze mogą być mianowani na wyższe stopnie wojskowe, do stopnia kapitana włącznie.

§ 19. Na stopień starszego szeregowego można mianować szeregowych, którzy w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych osiągają bardzo dobre wyniki w szkoleniu i wykonywaniu zadań służbowych oraz dyscyplinie wojskowej.

§ 20. 1. Na stopień kaprała mianuje się szeregowych i starszych szeregowych z dniem złożenia egzaminu na podoficera.

2. Na zakończenie odbywania ćwiczeń wojskowych podoficerowie mogą być mianowani na kolejny stopień wojskowy w korpusie podoficerów, jeżeli:

- 1) ćwiczenia te trwały co najmniej czternaście dni;

2) łączny czas odbytych przez nich ćwiczeń w posiadanym stopniu wojskowym wynosi co najmniej piętnaście dni, a jeżeli posiadają tytuł podchorążego — co najmniej dziesięć dni.

§ 21. 1. Na stopień młodszego chorążego mianuje się szeregowych, starszych szeregowych i podoficerów, którzy ukończyli kurs przeszkolenia na chorążych — z dniem złożenia egzaminu na chorążego.

2. Na zakończenie odbywania ćwiczeń wojskowych chorążowie mogą być mianowani na kolejny stopień wojskowy w korpusie chorążych, jeżeli:

- 1) ćwiczenia te trwały co najmniej dwadzieścia dni;
- 2) łączny czas odbytych przez nich ćwiczeń w posiadanym stopniu wojskowym wynosi co najmniej piętnaście dni.

§ 22. 1. Wystąpienie do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o mianowanie na stopień podporucznika może nastąpić w stosunku do żołnierzy, którzy:

- 1) posiadają tytuł podchorążego i odbyli przeszkolenie wojskowe;
- 2) posiadają wyższe wykształcenie i ukończyli kurs przeszkolenia na oficerów

— jeżeli zdali egzamin na oficera i odbyli ćwiczenia wojskowe w łącznym wymiarze co najmniej czternastu dni.

2. Na kolejny stopień wojskowy w korpusie oficerów można mianować oficerów, którzy w posiadanym stopniu wojskowym odbyli ćwiczenia wojskowe w łącznym wymiarze co najmniej trzydziestu dni.

§ 23. 1. Z wnioskiem o mianowanie na wyższy stopień wojskowy występują:

- 1) na stopień starszego szeregowego i stopnie wojskowe w korpusie podoficerów — przełożony żołnierz posiadający uprawnienia dyscyplinarne co najmniej dowódcy kompanii;
- 2) na stopnie wojskowe w korpusach chorążych i oficerów — dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywa ćwiczenia wojskowe.

2. Przepisy § 7 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 24. Do mianowania na stopnie wojskowe są uprawnieni:

- 1) na stopnie starszego szeregowego i kaprała — dowódcy jednostek wojskowych, w których żołnierze odbywają ćwiczenia wojskowe;
- 2) na pozostałe stopnie wojskowe w korpusie podoficerów — dowódcy, o których mowa w pkt 1, jeżeli posiadają uprawnienia dyscyplinarne co najmniej dowódcy pułku, a w przypadku gdy uprawnień tych nie posiadają — ich przełożeni posiadający takie uprawnienia;
- 3) na stopnie wojskowe w korpusie chorążych, z wyjątkiem stopnia młodszego chorążego — przełożony o uprawnieniach dyscyplinarnych dowódcy okręgu wojskowego (rodzaju sił zbrojnych), któremu podlega jednostka wojskowa, w której żołnierz odbywa ćwiczenia wojskowe.

Rozdział 6

Mianowanie żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową

§ 25. 1. Żołnierze odbywający okresową służbę wojskową mogą być w czasie odbywania tej służby mianowani na wyższy stopień wojskowy.

2. Mianowanie, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić tylko raz, nie wcześniej niż po odbyciu sześciu miesięcy okresowej służby wojskowej.

§ 26. Mianowanie żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową na wyższe stopnie wojskowe następuje na zasadach i w trybie przewidzianych dla żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową, z tym że nie jest wobec nich wymagane przesłuzenie w posiadanym stopniu odpowiedniego okresu oraz przesłuzenie odpowiedniego okresu na określonym stanowisku służbowym.

Rozdział 7

Mianowanie żołnierzy nie będących w czynnej służbie wojskowej

§ 27. 1. Żołnierze nie będący w czynnej służbie wojskowej mogą być mianowani na wyższy stopień wojskowy:

- 1) po odbyciu:
 - a) ćwiczeń wojskowych,
 - b) okresowej służby wojskowej;
- 2) w przypadkach uzasadnionych potrzebami sił zbrojnych.

2. Warunki, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio w razie wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej o mianowanie na stopień podporucznika.

§ 28. 1. Do mianowania na pierwszy stopień wojskowy w korpusie podoficerów i chorążych, jak również do wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o mianowanie na stopień podporucznika jest wymagane posiadanie przez żołnierza odpowiedniej zdolności fizycznej i psychicznej do służby wojskowej, a ponadto:

- 1) do mianowania na stopień kaprała:
 - a) posiadanie wykształcenia w zakresie co najmniej szkoły zasadniczej oraz
 - b) złożenie egzaminu na podoficera;
- 2) do mianowania na stopień młodszego chorążego:
 - a) posiadanie wykształcenia w zakresie co najmniej szkoły średniej oraz
 - b) złożenie egzaminu na chorążego;
- 3) do wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o mianowanie na stopień podporucznika:
 - a) posiadanie wyższego wykształcenia, tytułu podchorążego i odbycie przeszkolenia wojskowego zakończonego złożeniem egzaminu na oficera oraz
 - b) odbycie ćwiczeń wojskowych w wymiarze co najmniej dziesięciu dni na stanowisku określonym posiadanym przydziałem mobilizacyjnym, z których uzyskał pozytywną opinię, z zastrzeżeniem § 29.

2. Egzaminy na podoficera organizują dowódcy jednostek wojskowych, a na chorążego — komendanci wojskowych ośrodków szkolenia, w których żołnierze odbywali ćwiczenia wojskowe.

§ 29. Wystąpienie do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o mianowanie żołnierzy na stopień podporucznika może ponadto nastąpić:

- 1) mimo nieposiadania tytułu podchorążego i niezłożenia egzaminu na oficera, o których mowa w § 28 ust. 1 pkt 3 lit. a), jeżeli posiadają specjalność wojskową w grupie osobowej lekarzy korpusu osobowego medycznego bądź w grupie osobowej pilotów korpusu osobowego lotnictwa;
- 2) mimo nieodbycia ćwiczeń wojskowych, o których mowa w § 28 ust. 1 pkt 3 lit. b), w przypadkach uzasadnionych potrzebami sił zbrojnych, jeżeli posiadają specjalność wojskową w korpusach osobowych lotnictwa, marynarki wojennej, medycznym lub sprawiedliwości i obsługi prawnej, oraz przez okres co najmniej jednego roku — przydział mobilizacyjny lub zamust-

rowanie na statku żeglugi morskiej przewidzianym dla potrzeb mobilizacyjnych Marynarki Wojennej.

§ 30. W przypadkach uzasadnionych potrzebami sił zbrojnych można mianować:

- 1) oficerów rezerwy — na kolejny stopień wojskowy w korpusie oficerów, do stopnia kapitana włącznie, jeżeli posiadają specjalność wojskową, o której mowa w § 29 pkt 2; w takim przypadku mianowanie może nastąpić w czasie posiadania przydziału mobilizacyjnego lub zamustrowania na statek żeglugi morskiej, jeżeli od poprzedniego mianowania upłynęło co najmniej pięć lat;
- 2) żołnierzy rezerwy oraz osoby nie będące żołnierzami — na kolejny lub odpowiedni stopień wojskowy w razie posiadania szczególnych kwalifikacji lub umiejętności do odbywania czynnej służby wojskowej.

§ 31. W okresie odbywania kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności, a także w okresie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, żołnierza rezerwy nie można mianować na wyższy stopień wojskowy.

§ 32. 1. Z wnioskiem o mianowanie na wyższy stopień wojskowy występuje wojskowy komendant uzupełnień właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące żołnierza rezerwy lub osoby, o której mowa w § 30 pkt 2, albo dowódca jednostki wojskowej, do której żołnierz posiada przydział mobilizacyjny.

2. Przepisy § 7 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 33. Na stopnie wojskowe mianują:

- 1) na stopień starszego szeregowego oraz na stopnie wojskowe w korpusie podoficerów, do stopnia sierżanta włącznie — wojskowi komendanci uzupełnień;
- 2) na stopień starszego sierżanta — szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych;
- 3) na stopnie wojskowe w korpusie podoficerów nie wymienione w pkt 1 i 2 oraz na stopnie wojskowe w korpusie chorążych, z wyjątkiem stopnia młodszego chorążego — dowódcy okręgów wojskowych (rodzajów sił zbrojnych).

Rozdział 8

Mianowanie studentów wyższych szkół morskich

§ 34. Studenci wyższych szkół morskich odbywający zajęcia wojskowe mogą być mianowani na wyższy stopień wojskowy do stopnia starszego mata włącznie.

§ 35. Studentów, o których mowa w § 34, kierownik studium wojskowego może mianować:

- 1) na stopień starszego marynarza — po ukończeniu pierwszego semestru zajęć wojskowych, jeżeli w tym okresie wyróżnili się bardzo dobrymi wynikami w szkoleniu oraz złożyli przysięgę wojskową;
- 2) na kolejne stopnie wojskowe:
 - a) na stopień mata — w pozostałych semestrach zajęć wojskowych,
 - b) na stopień starszego mata — po ukończeniu zajęć wojskowych i zdaniu egzaminu z tych zajęć.

Rozdział 9

Przepisy końcowe

§ 36. Wręczanie aktów mianowania na wyższe stopnie wojskowe jest dokonywane w sposób uroczysty.

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *J. Onyszkiewicz*